



Zmiany w zakresie wyrażenia zgody przez sąd opiekuńczy na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego

Zmiany w zakresie wystąpienia do sądu o udzielenie zgody na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego zostały wprowadzone ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1615), która weszła w życie 15 listopada 2023 r.

Co się zmieniło?

Dotychczas (przed zmianą) odrzucenie spadku w imieniu małoletniego wymagało każdorazowo zgody sądu opiekuńczego – nawet wtedy, gdy rodzice sami już odrzucili spadek i odrzucenie go przez dziecko było oczywistym działaniem w jego interesie.

Po zmianie przepisów nie zawsze trzeba występować do sądu o zgodę.

Aktualny stan prawny (od 15.11.2023 r.)

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 101 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego:

„Jeżeli rodzic, który sprawuje władzę rodzicielską, składa w imieniu małoletniego dziecka oświadczenie o odrzuceniu spadku, a sam wcześniej odrzucił spadek, do złożenia oświadczenia nie jest wymagana zgoda sądu opiekuńczego, jeśli odrzucenie spadku jest oczywiście zgodne z interesem dziecka.”

Co to oznacza w praktyce?

1. Brak obowiązku składania wniosku do sądu – jeśli:
 - rodzic już odrzucił spadek,
 - spadek jest zadłużony lub odrzucenie go jest ewidentnie korzystne dla dziecka,
 - działanie jest oczywiście zgodne z interesem dziecka.
2. Wciąż potrzebna zgoda sądu, jeśli:
 - tylko jeden z rodziców odrzucił spadek (a drugi nie),
 - między rodzicami jest konflikt lub brak zgody co do działania,
 - sytuacja majątkowa spadku nie jest jasna i nie można jednoznacznie stwierdzić, czy odrzucenie jest korzystne dla dziecka.

Zatem rodzice mogą złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku w imieniu dziecka bez zgody sądu, ale muszą być przygotowani do wykazania, że działanie to było oczywiście zgodne z interesem dziecka.

Notariusze lub sądy mogą odmówić przyjęcia takiego oświadczenia, jeśli uznają, że sytuacja nie spełnia warunków z ustawy - wtedy potrzebna będzie zgoda sądu opiekuńczego.

Poniżej, zamieszczam dwa wzory na:

Oświadczenie o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego - bez zgody sądu (na podstawie art. 101 § 3 KRO - po nowelizacji) i wniosek do sądu opiekuńczego o wyrażenie zgody na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego (jeśli zgoda sądu jest nadal wymagana)

Wzór nr 1: Oświadczenie o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego (bez zgody sądu)

Miejsce i data:

Warszawa, dnia 10 sierpnia 2025 r.

Dane rodzica składającego oświadczenie:

Jan Kowalski

ul. Przykładowa 10 m. 5

00-001 Warszawa

PESEL: 80010101234

Dane dziecka:

Anna Kowalska

urodzona 10.03.2020 r.

PESEL: 12031012345

Oświadczenie

Na podstawie art. 101 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, działając jako przedstawiciel ustawowy mojej małoletniej córki Anny Kowalskiej, niniejszym odrzucam spadek po zmarłym Janie Nowaku, zmarłym dnia 01.07.2025 r. w Warszawie, ostatnio zamieszkałym przy ul. Nowa 5 m. 8, 00-002 Warszawa.

Wcześniej jako spadkobierca ustawowy po ww. spadkodawcy, sam złożyłem oświadczenie o odrzuceniu spadku przed notariuszem dnia 20.07.2025 r. (Rep. A nr 1234/2025).

Odrzucenie spadku w imieniu małoletniej jest oczywiście zgodne z jej interesem majątkowym, albowiem masa spadkowa zawiera wyłącznie długi i nie obejmuje żadnego aktywu.

Podpis:
Jan Kowalski

Uwaga: Takie oświadczenie należy złożyć przed notariuszem albo w sądzie – zachowując 6-miesięczny termin od chwili dowiedzenia się o powołaniu do spadku przez dziecko (czyli od momentu, gdy rodzic odrzucił spadek i dziecko stało się kolejnym spadkobiercą).

Wzór nr 2: Wniosek do sądu opiekuńczego o zgodę na odrzucenie spadku

Do:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy Wydział Rodzinny i Nieletnich
ul. Marszałkowska 82
00-517 Warszawa

Wnioskodawca:

Jan Kowalski
ul. Przykładowa 10 m. 5
00-001 Warszawa
PESEL: 80010101234

Dotyczy:

małoletniej Anny Kowalskiej, ur. 10.03.2020 r., PESEL: 12031012345

Wniosek o wyrażenie zgody na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego dziecka.

Na podstawie art. 101 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zw. z art. 156 Kodeksu postępowania cywilnego, wnoszę o:

wyrażenie zgody na odrzucenie spadku po Janie Nowaku, zmarłym dnia 01.07.2025 r., ostatnio zamieszkałym przy ul. Nowa 5 m. 8 w Warszawie, w imieniu małoletniej Anny Kowalskiej.

Uzasadnienie

W dniu 01.07.2025 r. zmarł Jan Nowak, brat mojej żony, po którym do dziedziczenia z ustawy powołani zostali m.in. ja oraz nasza małoletnia córka Anna Kowalska. W skład spadku wchodzi wyłącznie zobowiązania (długi spadkowe), co potwierdza dokumentacja załączona do niniejszego wniosku (m.in. wezwania do zapłaty, umowy kredytowe, wykaz egzekucji komorniczych).

Złożyłem już oświadczenie o odrzuceniu spadku jako spadkobierca ustawowy. W związku z tym do dziedziczenia został powołany mój małoletni potomek. Odrzucenie spadku jest w pełni zgodne z interesem dziecka, ponieważ pozwoli uniknąć przejęcia długów spadkodawcy.

Zgodnie z przepisami jako przedstawiciel ustawowy małoletniego, nie mogę samodzielnie złożyć takiego oświadczenia bez zgody sądu – z uwagi na niejednoznaczność sytuacji lub brak wcześniejszego odrzucenia spadku przez drugiego rodzica (jeśli dotyczy).

Załączniki:

1. Odpis aktu zgonu spadkodawcy
2. Odpis aktu urodzenia małoletniego
3. Oświadczenie o odrzuceniu spadku przez wnioskodawcę
4. Dokumentacja dotycząca zadłużenia spadkodawcy
5. Odpis aktu małżeństwa (jeśli potrzebny)

Podpis:
Jan Kowalski

Masz pytania dotyczące odrzucenia spadku?

Borykasz się z innymi problemami natury prawnej, a nie jesteś w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy?

Możesz skorzystać z darmowej porady w punktach nieodpłatnych pomocy prawnej i świadczenia poradnictwa obywatelskiego m.in. w Starostwie Powiatowym w Gorzowie Wielkopolskim.

Punkty są czynne od poniedziałku do piątku w godz.: 7:30 – 15:30.

Obowiązują wcześniejsze zapisy na poradę pod nr tel.: (95) 73 30 411 lub rejestracja on-line <https://np.ms.gov.pl>